

CIVILNÁ OCHRANA

Civilná ochrana je systém úloh a opatrení zameraných na ochranu života, zdravia a majetku, spočívajúcich najmä v analýze možného ohrozenia a v prijímaní opatrení na znižovanie rizík ohrozenia, ako aj určenie postupov a činnosti pri odstraňovaní následkov mimoriadnych udalostí. Poslaním civilnej ochrany je v rozsahu ustanovenom zákonom NR SR č. 42/ 1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov chrániť život, zdravie a majetok a utvárať podmienky na prežitie pri mimoriadnych udalostiach a počas vyhlásenej mimoriadnej situácie.

Všeobecné informácie

[Rady pre občanov – príručka pre obyvateľstvo](#)

[Integrovaný záchranný systém](#)

[Evakuácia](#)

[Ukrytie](#)

[Odporúčania pre obyvateľstvo pri vzniku Mimoriadnej Udalosti](#)

RADY PRE OBČANOV – príručka pre obyvateľstvo

Vybrané základné pojmy z oblasti civilnej ochrany

Varovné signály

Čo urobiť keď zaznie siréna – (mimo doby pravidelného preskúšania)

Zásady prvej pomoci

Zaobstaranie vlastných prostriedkov na ochranu dýchacích ciest

Pri živelných pohromách, katastrofách a haváriách si ľudia spravidla uvedomujú riziká, ktoré ohrozujú existenciu alebo bránia realizácii ich potrieb, cieľov a plánov. Dôsledky veľkých havárií potvrdzujú draho získané skúsenosti. Panika spôsobuje často viac strát na ľudských životoch a škôd na majetku, ako samotná havária. Najdôležitejší a rozhodujúci je problém informácií, ich rýchle vyhodnotenie a zabezpečenie prenosu informácií.

Cieľom tejto pomôcky je poskytnúť čo najviac informácií o tom, ako postupovať a ako sa správať pri živelných pohromách, haváriách alebo katastrofách.

Vybrané základné pojmy z oblasti civilnej ochrany

Mimoriadna situácia - na účely zákona NR SR č. 42/94 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov sa mimoriadnou situáciou rozumie obdobie ohrozenia alebo obdobie pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti na život, zdravie alebo majetok, ktorá je vyhlásená podľa tohto zákona; počas nej sa vykonávajú opatrenia na záchranu života, zdravia alebo majetku, na znižovanie rizík ohrozenia alebo činnosti nevyhnutné na zamedzenie šírenia a pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti. Po vyhlásení mimoriadnej situácie sa vykonávajú tieto úlohy a opatrenia:

- a) záchranné práce silami a prostriedkami z celého územia, na ktorom bola vyhlásená mimoriadna situácia,
- b) evakuácia,
- c) núdzové zásobovanie a núdzové ubytovanie alebo
- d) použitie základných zložiek integrovaného záchranného systému a ostatných zložiek integrovaného záchranného systému.

Mimoriadnou udalosťou sa rozumie živelná pohroma, havária, katastrofa, ohrozenie verejného zdravia II. stupňa a) alebo teroristický útok, pričom

a) živelná pohroma je mimoriadna udalosť, pri ktorej dôjde k nežiaducemu uvoľneniu kumulovaných energií alebo hmôt v dôsledku nepriaznivého pôsobenia prírodných síl, pri ktorej môžu pôsobiť nebezpečné látky alebo pôsobia ničivé faktory, ktoré majú negatívny vplyv na život, zdravie alebo na majetok,

b) havária je mimoriadna udalosť, ktorá spôsobí odchýlku od ustáleného prevádzkového stavu, v dôsledku čoho dôjde k úniku nebezpečných látok alebo k pôsobeniu iných ničivých faktorov, ktoré majú vplyv na život, zdravie alebo na majetok,

c) katastrofa je mimoriadna udalosť, pri ktorej dôjde k narastaniu ničivých faktorov a ich následnej kumulácii v dôsledku živelných pohromy a havárie.

d) Ohrozenie verejného zdravia II. stupňa nastáva, ak je potrebné prijať opatrenia podľa § 6 až 9 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 42/1994 Z. z. v znení neskorších predpisov pri

1. radiačnej nehode alebo radiačnej havárii,
2. výskyte prenosného ochorenia, podozrení na prenosné ochorenie alebo podozrení na úmrtie na prenosné ochorenie nad predpokladanú úroveň,
3. uvoľnení chemických látok ohrozujúcich život, zdravie, životné prostredie a majetok alebo
4. úniku mikroorganizmov alebo toxínov z uzavretých priestorov.

Analýza územia je posúdenie nebezpečenstva pre prípad vzniku mimoriadnej udalosti s ohľadom na zdroje ohrozenia. Analýza územia sa vyhotovuje vo forme súboru dokumentov.

Ohrozenie je obdobie, počas ktorého sa predpokladá nebezpečenstvo vzniku alebo rozšírenia následkov mimoriadnej udalosti

Záchranné práce sú činnosti na záchranu života, zdravia osôb a záchranu majetku, ako aj na ich odsun z ohrozených alebo z postihnutých priestorov. Súčasťou záchranných prác sú činnosti na zamedzenie šírenia a pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti a vytvorenie podmienok na odstránenie následkov mimoriadnej udalosti.

Sebaochranou sa rozumie pomoc vlastnými silami a prostriedkami, ktorá sa zameriava na ochranu vlastnej osoby a jej najbližšieho okolia a smeruje k zmierneniu alebo k zamedzeniu pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti.

Núdzové zásobovanie je zabezpečenie dočasného minimálneho stravovania, minimálnych dávok pitnej vody a poskytovanie ďalších základných potrieb osobám postihnutým mimoriadnou udalosťou v medziach existujúcich podmienok na prežitie, najmä dodávok elektrickej energie, zabezpečenie tepla a základné zdravotnícke zabezpečenie.

Núdzovým ubytovaním je zabezpečenie dočasného bývania osôb ohrozených alebo osôb postihnutých následkami mimoriadnej udalosti.

Varovné signály

Varovanie obyvateľstva sa vykonáva varovnými signálmi :

VŠEOBECNÉ OHROZENIE - dvojminútovým kolísavým tónom sirén pri ohrození alebo vzniku mimoriadnej udalosti, ako aj pri možnosti rozšírenia následkov mimoriadnej udalosti.

Ohrozenie vodou - šesťminútovým stálym tónom sirén pri ohrození ničivými účinkami vody.

Koniec ohrozenia - dvojminútovým stálym tónom sirén bez opakovania

Varovné signály a signál KONIEC OHROZENIA sa následne dopĺňajú hovorenou informáciou prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov.

Kolísavým tónom poplachových sirén v trvaní 2 minút sa počas vojny a vojnového stavu vyhlasuje aj ohrozenie v prípade možného vzdušného napadnutia územia republiky. Slovná informácia pri takomto ohrození obsahuje vymedzenie územia, pre ktoré je ohrozenie vyhlásené a výraz "Vzdušný poplach".

Ak zaznie signál - nastáva núdzová situácia.

Počúvajte signál a zistite pred čím Vás varuje. Počúvajte tiež hlásenie obecného rozhlasu, rádia, TV alebo rozhlasových vozov.

!POZOR!

1x mesačne v piatok v mesiaci sa uskutočňuje o 12.00 hod. previerka funkčnosti sirén, o ďalších skúškach mimo tento termín informuje rádio a tlač!

Čo urobiť keď zaznie siréna - (mimo doby pravidelného preskúšania)

A) Pri pobyte v budove

- Zostať vo vnútri, prípadne sa ukryť v úkryte (ak je dostupný),
- uzavrieť a utesniť okná, dvere, vetráky, odstaviť klimatizáciu, vytvoriť izolovaný uzavretý priestor,
- zapnúť rozhlas, televíziu a sledovať vysielanie,
- očakávajte informácie a riadte sa podľa vysielaných pokynov, nepodceňujte riziko,
- telefonujte len v súrnom prípade, nezaťažujte telefónne linky,
- poskytnite pomoc nemocným, postihnutým osobám, osobám neschopným pohybu, starým osobám,
- postarajte sa o deti bez dozoru,
- zachovávajte rozvahu a pokoj.

B) Pri pobyte mimo budovu

Čo urobiť keď dôjde k úniku nebezpečných chemických látok

Únik nebezpečných chemických látok môže byť spôsobený deštrukciou stacionárneho zdroja nebezpečnej látky (výrobné zariadenie, sklad, zariadenie využívajúce nebezpečnú látku ako médium napr. chladiarske zariadenie) alebo z mobilného zdroja pri preprave nebezpečnej látky (autá alebo železničné vagóny určené na prepravu nebezpečných látok).

Ohrozenie nebezpečnými chemickými látkami môže byť spôsobené aj teroristickým útokom s použitím bojových toxických chemických látok.

1. Únik nebezpečnej látky zo stacionárneho zdroja

- ak zaznie varovný signál sirény zachovajte rozvahu, zorientujte sa podľa situácie a rozhodnite sa pre

opustenie predpokladaného priestoru,

- vaše rozhodnutie je závislé od smeru vetra šíriaceho nebezpečnú látku zo zdroja úniku a vašej polohy; ak sa nachádzate v smere vetra a ste v časovej tiesni okamžite vyhľadajte ukrytie v budovách,
- pripravte si improvizovanú ochranu dýchacích ciest, očí a odkrytých častí tela,
- na ochranu tváre, dýchacích ciest a očí použite vo vode namočenú nasiakavú tkaninu a priložte si tkaninu k ústam, nosu, zakryte si oči a dýčajte cez ňu,
- na nezakryté časti tela použite odev,
- informujte o nebezpečenstve tých občanov, ktorí nemuseli počuť varovný signál,
- poskytnite pomoc deťom, starším a bezvládnym osobám,
- uzavrite a utesnite okná, dvere, vetráky, odstavte klimatizáciu, vytvorte izolovaný uzavretý priestor,
- izolovaný uzavretý priestor vytvorte prelepením netesností páskou, väčšie netesnosti utesnite tkaninami namočenými vo vode s rozpustenými saponátmi,
- zapnite rozhlas, televíziu a sledujte vysielanie,
- očakávajte informácie a riadte sa podľa vysielaných pokynov, nepodceňujte riziko.

2. Únik nebezpečnej látky z mobilného zdroja

- okamžite opustíte najkratšou cestou predpokladaný priestor možného zamorenia,
- podriadte sa pokynom vydávaných záchrannou službou alebo políciou,
- ak nemôžete opustiť priestor zamorenia vyhľadajte ukrytie v budovách a postupujte podľa horeuvedených pokynov.

3. Použitie bojových toxických chemických látok teroristickým útokom

- okamžite opustíte najkratšou cestou predpokladaný priestor možného zamorenia,
- okamžite chráňte si dýchacie orgány improvizovanými prostriedkami individuálnej ochrany (mokrou vreckovkou alebo inou tkaninou)
- podriadte sa pokynom vydávaných záchrannou službou alebo políciou,
- ak nemôžete opustiť priestor zamorenia vyhľadajte ukrytie v budovách,
- pri zasiahnutí kvapalnou bojovou toxickou chemickou látkou použite všetky dostupné prostriedky pre jej odstránenie vodou prípadne dôkladným umytím mydlom v čo najkratšom čase,
- zasiahnutý odev bojovou toxickou chemickou látkou odložte čo najskôr,
- po opustení priestoru zasiahnutia vykonajte dôkladnú hygienickú očistu,
- zamorený odev uložte do polyetylénových vriec a naložte s ním podľa pokynov záchrannej služby,
- aj v prípade ak nepociťujete žiadne zdravotné problémy vyhľadajte lekára.

C) Pri nutnosti urýchleného opustenia ohrozeného priestoru

V prípade, že chcete rýchlo opustiť priestor ohrozenia alebo sa nachádzate v zatvorených priestoroch vykonajte nasledovné opatrenia:

1. Uzatvorte prívod plynu, vody a elektriny.
2. Pripravte si a vezmite so sebou najnutnejšie veci (doklady, cenné veci – malých rozmerov, lieky a pod.).
3. Uzamknite byt.
4. Skontrolujte či Vaši susedia vedia o vzniknutej situácii.
5. V prípade, že vo Vašom okolí sa nachádzajú deti bez dozoru, starí alebo nevládni ľudia – pomôžte im.
6. Počúvajte miestny rozhlas, pokyny orgánov vykonávajúcich evakuáciu alebo autorádio, kde sa dozviete ďalšie potrebné informácie.
7. Priestor opúšťajte vždy kolmo na smer vetra.
8. Ak odchádzate k príbuzným alebo známym, nezabudnite po príchode nahlásiť svoj pobyt na príslušných úradoch (dôležité pre zistenie počtu zasiahnutých, nezvestných atď.)
9. Vždy zachovávajte rozvahy !

VŽDY PLATÍ !!!

- ŽE OCHRANNÁ MASKA A AKÁKOL'VEK NÁHRADA, SLUŽÍ IBA K ÚNIKU Z OHROZENÉHO PRIESTORU
- ŽE NEBEZPEČNÁ LÁTKA SA PRI ÚNIKU ŠÍRI V SMERE VETRA
- ÚNIK Z OHROZENÉHO PRIESTORU VOLTE KOLMO NA SMER VETRA
- ŽE SMER VETRA ZISTÍTE NAPRÍKLAD ZDVIHNUTÍM NAVLHČENÉHO PRSTA NAD HLAVU

Zásady prvej pomoci

PRVÁ POMOC – je súbor jednoduchých opatrení, ktoré môžu byť použité v každom čase, na každom mieste a ktoré môžu:

- zachrániť život
- zabrániť zhoršeniu zdravotného stavu
- urýchliť zotavenie

Ako postupovať?

- bez ohrozenia vlastného života zistiť čo sa stalo
- odstrániť nebezpečenstvo a len ak to nie je možné, postihnutého z nebezpečného miesta premiestniť
- ako prvého vždy ošetriť najviac postihnutého
- zabezpečiť privolanie sanitky, lekára alebo dopravu zraneného do zdravotníckeho zariadenia

Ako poskytnúť prvú pomoc?

- zastaviť život ohrozujúce krvácanie
- bezvedomie – zaistiť voľnosť dýchacích ciest
- zástava dýchania – vykonať umelé dýchanie-
- zástava srdca –vykonať nepriamu masáž srdca
- zabezpečiť vykonanie protišokových opatrení

P a m ä t a j !

- nepotrebuješ osobitné vybavenie – improvizuj
- nepreceňuj svoje sily, neohroz sám seba
- nehýb s postihnutým viac, než je nutné

Zaobstaranie vlastných prostriedkov na ochranu dýchacích ciest

Zoznam miest, na ktorých je možné zakúpiť prostriedky na ochranu dýchacích ciest:

Priemyselná 10, 921 01 Piešťany, tel. 033/7 62 32 06,
M. Kavca 3, 010 04 Žilina, tel. 041/7 00 28 62
Hlavná 133, 981 11 Hnúšťa, tel. 047/5 42 21 04
Brusno 198, 972 32 Chrenovec, tel. 046/5 47 12 10
Vajnorská 142, Bratislava
Hraničná 22, Bratislava
Moyzesova 2, 902 01 Pezinok

INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM

Národnou radou Slovenskej republiky bol dňa 15. februára 2002 schválený zákon č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme, ktorý nadobudol účinnosť dňom 1. júla 2002. Účelom integrovaného záchranného systému je, aby pri ohrození života, zdravia alebo majetku postihnutý neodkladne a bez omeškania dostal nevyhnutnú pomoc.

Základom infraštruktúry integrovaného záchranného systému sú koordinačné strediská na obvodných úradoch v sídle kraja, ktorých prioritnou úlohou je koordinácia činností účastníkov integrovaného záchranného systému v územnej pôsobnosti obvodného úradu v sídle kraja a zabezpečenie príjmu tiesňového volania pri ohrození života, zdravia alebo majetku. Na ten účel je od 1. júla 2003 zriadené jednotné európske číslo tiesňového volania "112" tak, ako je to obvyklé v krajinách Európskej únie. Zriadením čísla tiesňového volania 112 sa používanie doteraz platných čísel tiesňového volania 150, 155 a 158 neruší.

Voľbou jednotného čísla tiesňového volania 112 sa volajúci dovoľá na koordinačné stredisko integrovaného záchranného systému, ktoré bezodkladne zabezpečí potrebné opatrenia pre poskytnutie pomoci. Podľa dostupných informácií je v európskych krajinách tiesňové číslo 112 zriadené napríklad vo Veľkej Británii, Taliansku, SRN, Holandsku, Švédsku, Dánsku, Fínsku, Nórsku, Portugalsku, Luxembursku, Rakúsku, Slovinsku, Turecku a Českej republike.

Dňom 1. júla 2003 sa podarilo rozbehnúť činnosť koordinačných stredísk integrovaného záchranného systému na obvodných úradoch v sídle kraja s príjmom tiesňového volania na linke 112. Dňom 1. januára nadobudol účinnosť zákon č. 310/2003 Z.z. o elektronických komunikáciách, ktorý umožňuje pre integrovaný záchranný systém zabezpečiť identifikáciu a lokalizáciu volajúceho na linky tiesňového volania. Tým sa vytvára možnosť pre obvodné úrady v sídle kraja začať s ukladaním pokút, prípadne podávaním trestných oznámení priamo na fyzické osoby, ktoré sa dopúšťajú porušovania zákona tým, že volajú neprávne tiesňové číslo 112.

V integrovanom záchrannom systéme pôsobia :

- a) ministerstvo,
- b) ministerstvo zdravotníctva,
- c) obvodné úrady v sídle kraja,
- d) záchranné zložky."

Záchranné zložky integrovaného záchranného systému:

- a) základné záchranné zložky,
- b) ostatné záchranné zložky,
- c) útvary Policajného zboru.

Základné záchranné zložky sú:

- a) Hasičský a záchranný zbor,
- b) poskytovatelia záchrannej zdravotnej služby,
- c) kontrolné chemické laboratória civilnej ochrany,
- d) Horská záchranná služba,
- e) Banská záchranná služba..

Ostatné záchranné zložky sú:

- a) Ozbrojené sily Slovenskej republiky,
- b) obecné (mestské) hasičské zbory,
- c) závodné hasičské útvary,
- d) závodné hasičské zbory,
- e) pracoviská vykonávajúce štátny dozor alebo činnosti podľa osobitných predpisov,
- f) jednotky civilnej ochrany,
- g) obecná polícia,
- h) útvary Železničnej polície,
- i) Slovenský Červený kríž,
- j) iné právnické osoby a fyzické osoby, ktorých predmetom činnosti je poskytovanie pomoci pri ochrane života, zdravia a majetku.

Linka 112 - jednotné európske číslo tiesňového volania

Linka 112 - jednotné európske číslo tiesňového volania slúži na privolanie záchranných zložiek integrovaného záchranného systému v prípade, keď je ohrozený **ľudský život, zdravie, majetok alebo životné prostredie**. Volať na číslo 112 možno bezplatne a nepretržite, 24 hodín denne z akéhokoľvek telefónu – pevnej linky, mobilu či telefónnej búdky.

Jednotné európske číslo tiesňového volania 112 má oproti starším číslam 150, 155 a 158 viacero výhod. Zjednocuje všetky zložky integrovaného záchranného systému:

Umožňuje tak rýchle vyhodnotenie situácie a okamžitú reakciu záchranných zložiek, čo v praxi znamená **jednoduchšiu, rýchlejšiu a pružnejšiu pomoc** najmä v situáciách, keď je potrebná spolupráca viacerých zložiek integrovaného záchranného systému alebo keď si volajúci nie je istý, ktorú zložku treba kontaktovať.

Voľba čísel 1-1-2 je jednoduchšia v obtiažnych situáciách, napríklad v tme alebo v miestnosti plnej dymu. Ďalšou výhodou je, že číslo 112 je číslom tiesňového volania takmer v celej Európe, čím sa nielen približujeme vyspelým krajinám Európy, ale zároveň vychádzame v ústrety cudzincom na Slovensku, ktorí si už nemusia v núdzi zisťovať staršie čísla tiesňového volania.

Súčasná národná čísla tiesňového volania 150, 155 a 158 zostávajú naďalej v platnosti.

Kedy volať 112?

Na všetky čísla tiesňového volania treba volať len v prípadoch keď je ohrozený ľudský život, zdravie, majetok alebo životné prostredie a kedy je nutný okamžitý zásah zložiek integrovaného záchranného systému.

Na linku 112 volajte v prípade:

- požiaru budov, automobilových vozidiel, lesa alebo iných objektov; ak vidíte plamene alebo dym z okien budov, lesov, atď.
- prírodnej katastrofy – povodní, veternej smršti, snehových kalamít, kedy došlo k ohrozeniu ľudského života, zdravia alebo majetku,
- závažných dopravných nehôd, pri ktorých sú zranené alebo usmrtené osoby ,
- lúpežného prepadnutia či krádeže (napr. automobilového vozidla, peňaženky, batožiny, a podobne),
- lúpežného vlámania do budov alebo automobilových vozidiel,
- ak je potrebné vyslobodiť osoby uväznené v havarovanom vozidle alebo pod troskami budov alebo popadaných stromov,
- ak nájdete podozrivú batožinu, v ktorej by mohla byť umiestnená výbušnina,
- ak nájdete osobu ležiacu na zemi v bezvedomí,
- ak ste svedkom násilia, bitky alebo výtržností,
- ak ste svedkom pokusu o samovraždu,
- závažných poranení – keď nemôžete zastaviť krvácanie, keď sa niekto dusí alebo nemôže dýchať, ak niekto utrpel poranenie elektrickým prúdom,
- ak chcete polícii oznámiť skutočnosti k trestnej činnosti alebo informácie k hľadaným alebo prenasledovaným osobám.

Na linku 112 nevolajte:

- ak chcete len zistiť, či tiesňové volanie funguje,
- ak chcete ohlásiť vymyslenú udalosť,
- ak sa chcete len pobaviť,
- ak sa chcete len o niečom informovať (napr. o telefónnych číslach, cestovnom poriadku, a podobne).

Tiesňové telefónne číslo 112 nikdy nezneužívajte, aby ste neodopreli pomoc tým, ktorí ju skutočne potrebujú

Ako volať 112?

Na linku 112 môžete volať z akéhokoľvek telefónu – pevnej linky, mobilu či telefónneho automatu. **Vytočte čísla 1-1-2 bez predvolby a počkajte, kým sa na druhej strane linky ozve operátor.**

Na linku 112 môžete zavolať kedykoľvek v prípade potreby, 24 hodín denne. Volanie je vždy zadarmo, čo znamená že **pri telefonovaní z verejného telefónneho automatu nepotrebujete mince ani kartu.** Volaním na číslo tiesňového volania 112 sa dovoláte na najbližšie koordinačné stredisko integrovaného záchranného systému.

Čo povedať operátorovi?

Pri volaní na číslo tiesňového volania **112** treba **dodržať správny postup**, aby Vám operátor vedel čo najrýchlejšie zabezpečiť poskytnutie pomoci vyslaním záchranných zložiek.

Snažte sa zachovať pokoj a vecne odpovedať na otázky:

- **Čo sa stalo?** Táto informácia je potrebná na posúdenie, akú pomoc treba vyslať. Ide o požiar, dopravnú nehodu, povodeň, trestný čin? Aký je rozsah udalosti? Ide o požiar domu, bytu, lesa, ohrozenie života viacerých osôb, zaplavenie cesty, poľa, obce a podobne.
- **Kde sa to stalo?** Táto informácia je nutná k ľahkému a rýchlemu nájdeniu miesta hlásenej udalosti. Ak sa udalosť stala v byte, na pracovisku alebo v inom uzatvorenom priestore, treba operátorovi povedať adresu a číslo domu, poschodie, číslo bytu, meno majiteľa bytu, príp. ako najst dom (hlavne na sídliskách). Ak sa udalosť stala na verejnej komunikácii alebo na voľných priestranstvách, je potrebný stručný a výstižný popis miesta udalosti, napr. spomenúť typickú budovu nablízku, alebo križovatku, poslednú obec, odbočku, kilometrovník na diaľnici, číslo diaľnice a pod.
- **Komu sa to stalo?** Spomeňte čo najviac informácií o postihnutom: pohlavie, približný vek, počet postihnutých. Tieto informácie sú dôležité pre zabezpečenie adekvátnej pomoci.
- **Informácie o Vás.** Na záver je vhodné operátorovi povedať číslo telefónu, z ktorého voláte, keby Vám operátor potreboval zavolať späť, napr. pri hľadaní miesta alebo iných problémoch, ako aj Vaše meno a priezvisko.
- Ak je na mieste udalosti sťažený prístup (napr. neprejazdná cesta) alebo riziko ďalšieho nebezpečenstva (napr. výbuchu, nebezpečné látky, a pod.), nezabudnite na to upozorniť operátora.

Pri volaní na linku 112 sa zároveň držte týchto dobrých zásad:

- **Zachovajte pokoj. Rozprávajte pomaly, zrozumiteľne a nahlas.**
- Hovor uskutočnite **z bezpečného a pokiaľ možno aj čo najtichšieho miesta.**
- **Buďte trpezlivý** – počkajte, kým operátor zodvihne telefón. Nezavesujte telefón!
- Operátor koordinačného strediska potrebuje tieto informácie aby sa vedel rozhodnúť, ktorá záchranná zložka môže poskytnúť najlepšiu a najrýchlejšiu pomoc. Môže sa stať, že operátor bude potrebovať ďalšie informácie i keď pomoc je už na ceste. Nepokladajte telefón dovedy, kým operátor nezistí všetky informácie, ktoré potrebuje. Ak môžete zostaňte krátky čas na mieste odkiaľ ste volali.

Centrá linky 112

Centrá linky 112 s oficiálnym názvom **koordinačné strediská integrovaného záchranného systému**, sa nachádzajú v každom krajskom meste, čo znamená že ich máme na Slovensku osem: v Bratislave, Trnave, Banskej Bystrici, Trenčíne, Nitre, Prešove, Žiline a v Košiciach. Koordinačné strediská sú v rámci celej republiky navzájom hlasovo i dátovo prepojené.

Pri prijímaní volania na číslo tiesňového volania 112 sa **automaticky identifikuje číslo volajúceho a lokalizuje inštalácia pevnej telefónnej stanice alebo poloha mobilného telefónu.** Inak povedané: **koordinačné stredisko integrovaného záchranného systému dokáže pomocou**

lokalizačného systému určiť na mape polohu volajúceho. Ak však viete, kde sa nachádzate, je pre rýchlejši zásah lepšie svoju polohu operátorovi okamžite oznámiť.

Po voľbe čísla 112 sa volajúci dovoľá na najbližšie koordinačné stredisko integrovaného záchranného systému, kde ho operátor po opise udalosti prepojí na jednu, príp. viacero zložiek integrovaného záchranného systému. Moderný komunikačný systém umožní okamžitú reakciu záchranných zložiek, ktoré vyštartujú do 1 minúty od ohlásenia udalosti.

V každom koordinačnom stredisku pôsobí minimálne jeden operátor, ktorý je schopný vybaviť hovor na linku 112 v angličtine. Koordinačné strediská sú vybavené aj operátormi so znalosťou jazykov národnostných menšín.

Priemerný počet volaní na linku 112 sa pohybuje v závislosti od kraja od **800 až po 1600 telefonátov denne**, z toho žiaľ len 8-10% je oprávnených.

Neoprávnené volania na linku 112

Až 90 percent hovorov na linku 112 je neoprávnených. Tento fakt predstavuje veľký problém, pretože práve kvôli falošnému volaniu sa môže stať, že človek, ktorý je skutočne v núdzi, sa nedovoľá potrebnej pomoci včas. **Preto tiesňové číslo 112 nikdy nezneužívajte, aby ste neodopreli pomoc tým, ktorí ju skutočne potrebujú!**

Tomu, kto zneužije linku tiesňového volania 112 môže byť uložená **pokuta až do výšky 1659 Eur**. Za zneužitie linky 112 sa považuje úmyselné vyžiadanie poskytnutia pomoci, ktorá nebola potrebná, alebo úmyselné blokovanie linky tiesňového volania.

Ak niekto na linku 112 oznámi poplašnú správu, ktorá nie je pravdivá a spôsobí tak nebezpečenstvo vážneho znepokojenia, dopúšťa sa **trestného činu šírenia poplačnej správy a hrozí mu trest odňatia slobody na jeden až päť rokov.**

Linka 112 a Európska únia

Vytočením čísla 112 sa kdekkoľvek v Európe spojíte s operátorom, ktorý bude riešiť váš problém priamo alebo vás prepojí na príslušnú službu rýchlej pomoci.

Nemenej dôležité však je, aby ľudia číslo 112 poznali a správne ho používali. Až 60% zo všetkých telefonátov totiž predstavujú falošné poplachy.

Novinkou v EÚ je automatická technológia volania pomoci **eCall**, zabudovaná do automobilových vozidiel, ktorá v prípade dopravnej nehody automaticky kontaktuje linku 112. EÚ má záujem, aby boli od roku 2009 touto technológiou vybavené všetky nové automobily. Avšak na to, aby tento systém fungoval, by mali záchranné služby dostať a spracovať správu o mieste, na ktorom sa automobil nachádza.

Lokalizácia

Lokalizácia znamená, že pri každom hovore na linku 112 sa dá zistiť miesto, odkiaľ je hovor uskutočnený. Toto je dôležité preto, že **častokrát človek v núdzi nevie popísať kde presne sa nachádza, alebo môže mať ťažkosti zrozumiteľne rozprávať.** Lokalizácia však pomáha aj pri zisťovaní osôb, ktoré uskutočnili neoprávnené hovory na linku 112.

EVAKUÁCIA OBYVATEĽSTVA

Evakuácia patrí medzi základné druhy kolektívnej ochrany obyvateľstva a vykonáva sa z dôvodu nevyhnutného časového obmedzenia pobytu osôb na ohrozenom území.

Zákon NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v § 3 ods. 10 uvádza, že evakuáciou sa rozumie odsun ohrozených osôb, zvierat, prípadne vecí z určitého územia. Vyhláška MV SR č. 75/1995 Z. z. o zabezpečovaní evakuácie upravuje podrobnosti o plánovaní, riadení a zabezpečovaní evakuácie a o plnení úloh a vykonávaní opatrení spojených s evakuáciou.

Evakuácia sa vykonáva:

- a) krátkodobo s možným návratom osôb do 72 hodín,
- b) dlhodobo s možným návratom osôb po 72 hodinách.

Evakuácia sa vyhlasuje až po vyhlásení mimoriadnej situácie. Obyvateľstvo sa vyzumieva o vyhlásení evakuácie prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov. Každý evakuovaný si môže vziať so sebou iba obmedzené množstvo vecí na zabezpečenie nevyhnutných životných potrieb.

EVAKUAČNÁ BATOŽINA

1. Hmotnosť evakuačnej batožiny nemôže presiahnuť

- a) u dospelých osôb - 50 kg na jednu osobu,
- b) u detí - 25 kg na jednu osobu.

2. Evakuovaným sa odporúča, aby si po vyhlásení evakuácie vzali so sebou

- a) osobné doklady, dôležité dokumenty, cennosti, peniaze,
- b) osobné lieky a nevyhnutné zdravotnícke potreby,
- c) základné potraviny na dva až tri dni, čaj, vodu,
- d) predmety dennej potreby a osobnej hygieny,
- e) vreckovú lampu, sviečku, zápalky,
- f) prikrývku, spací vak,
- g) náhradnú osobnú bielizeň, náhradný odev, obuv, nepremokavý plášť,
- h) ďalšie nevyhnutné osobné veci.

EVAKUÁCIA SA PLÁNUJE A ZABEZPEČUJE:

a) v okolí jadrového zariadenia

1. z pásma vymedzeného 5 km vzdialenosťou pre všetko obyvateľstvo v plnom rozsahu,
2. z pásma vymedzeného 10 km vzdialenosťou pre bezprostredne ohrozenú časť obyvateľstva v plnom rozsahu,
3. z pásma vymedzeného 21 km a 11 km vzdialenosťou od zdroja v Jaslovských Bohuniciach a 20 km vzdialenosťou od zdroja v Mochovciach pre ohrozené obyvateľstvo;

b) z územia ohrozeného kontamináciou po havárii alebo pri inej mimoriadnej udalosti spojenej s únikom nebezpečnej látky;

c) z územia, na ktorom pôsobia následky živej pohromy alebo katastrofy, ktoré dočasne alebo dlhodobo neumožňujú pobyt osôb, zvierat na tomto území;

d) z územia ohrozeného haváriou vodných stavieb;

e) po vyhlásení vojnového stavu z ďalšieho územia vyčleneného pre potreby operačnej činnosti Ozbrojených síl Slovenskej republiky v čase vojnového stavu;“.

„f) po vyhlásení vojny z ďalšieho územia vyčleneného pre potreby operačnej činnosti Ozbrojených síl

Slovenskej republiky v čase vojny.”.

RIADENIE A ZABEZPEČOVANIE EVAKUÁCIE

Vykonáva sa na základe vopred spracovaných plánov evakuácie ministerstiev, ústredných orgánov, orgánov miestnej štátnej správy, štátnych orgánov, obvodných úradov, obcí, právnických osôb a fyzických osôb podieľajúcich sa na evakuácii.

V objekte riadi evakuáciu právnická osoba alebo fyzická osoba prostredníctvom štábu CO.

V obci riadi a zabezpečuje evakuáciu starosta obce prostredníctvom evakuačnej komisie obce.

V obvode riadi a zabezpečuje evakuáciu prednosta obvodného úradu prostredníctvom evakuačnej komisie obvodu, ak je potrebné vykonať evakuáciu mimo územie obce v územnom obvode.

V územnom obvode kraja riadi a zabezpečuje evakuáciu prednosta obvodného úradu v sídle prostredníctvom evakuačnej komisie kraja, ak je potrebné vykonať evakuáciu mimo územný obvod obvodného úradu.

Ukrytie

Zabezpečovanie stavebno-technických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany

Vyhláška MV SR č. 532/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebno-technických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany v znení neskorších predpisov upravuje:

1. druh a rozsah stavebnotechnických požiadaviek zariadení civilnej ochrany zameraných na ochranu života, zdravia a majetku, ktoré nie sú upravené osobitným predpisom (§ 43d až 43g zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov),
2. technické podmienky zariadení civilnej ochrany na utváranie predpokladov na znížovanie rizík a následkov po vyhlásení mimoriadnej situácie a v čase vojny a vojnového stavu.

Zariadenia civilnej ochrany sú ochranné stavby a stavby alebo ich časti a technologické súčasti, ktoré sú predurčené na plnenie úloh civilnej ochrany, pričom za ochranné stavby sa na účely zákona NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov považujú:

1. ochranné a úkrytové priestory všetkých kategórií a typov,
2. chránené pracoviská, ktoré slúžia civilnej ochrane.

Ochranné stavby budované na účely civilnej ochrany podľa druhu ochrany sa považujú:

- odolné úkryty,
  - plynotesné úkryty,
  - jednoduché úkryty budované svojpomocne
- na ochranu obyvateľstva v čase vojny a vojnového stavu,
- na ochranu obyvateľstva pri vzniku mimoriadnej udalosti.

Chránené pracoviská sú ochranné stavby, ktoré sa zriaďujú vo vybraných odolných a plynotesných úkrytoch budovaných v stave bezpečnosti a ktoré slúžia civilnej ochrane na zabezpečenie úloh súvisiacich

- s ochranou štátnych orgánov,
- s organizovaním a riadením záchranných prác.

Za stavby predurčené na plnenie úloh civilnej ochrany sa považujú najmä

- sklady civilnej ochrany,
- kontrolné chemické laboratóriá civilnej ochrany,
- vzdelávacie a technický ústav krízového manažmentu a civilnej ochrany,
- strediská vzdelávania a prípravy na civilnú ochranu.

Stavebno-technické požiadavky na zariadenia civilnej ochrany sú požiadavky na územno-technické, urbanistické, stavebno-technické a dispozičné riešenie a technické vybavenie stavieb z hľadiska potrieb civilnej ochrany. Uplatňujú sa v rámci obstarávania, navrhovania a schvaľovania územnoplánovacej dokumentácie a pri navrhovaní, umiestňovaní a povoľovaní zariadení civilnej ochrany budovaných samostatne a budovaných v stavbách v súlade s ustanoveniami § 43 až 43e stavebného zákona tak, že ochranné stavby

1. sa budujú v podzemných podlažiach alebo úpravou nadzemných podlaží stavebných objektov alebo ako samostatne stojace stavby,
2. tvoria prevádzkovo uzatvorený celok a nesmú ním viesť tranzitné inžinierske siete, ktoré s ním nesúvisia,
3. sa navrhujú do miest najväčšieho sústredenia osôb, ktorým treba zabezpečiť ukrytie v dochádzkovej vzdialenosti najviac do 500 m,
4. sa umiestňujú najmenej 100 m od zásobníkov prchavých látok a plynov s toxickými účinkami, ktoré by mohli ohroziť bezpečnosť ukrývaných osôb,
5. sa umiestňujú tak, aby prístupové komunikácie umožňovali prístup k objektu pre ukrývané osoby a spĺňali podmienky podľa prílohy č. 1 prvej časti písmena C prvého bodu vyhlášky,
6. sa navrhujú s kapacitou 150 a viac ukrývaných osôb podľa prílohy č. 1 prvej časti písmena C piateho bodu vyhlášky,
7. majú zabezpečené vo vnútorných priestoroch mikroklimatické podmienky; miestnosti, ktoré majú povahu trvalého pobytu osôb, musia byť vybavené zariadením na nútené vetranie,
8. spĺňajú ochranné vlastnosti vyjadrené ochranným súčiniteľom stavby K0 podľa prílohy č. 1 štvrtej časti vyhlášky.

Stavebnotechnické požiadavky na ochranné stavby podľa ustanovenia § 4 ods. 1 vyhlášky sa

vypracúvajú v územnoplánovacej dokumentácii v časti verejné dopravné a technické vybavenie územia v územných obvodoch takto:

1. v budovách zabezpečujúcich úkrytie pre najpočetnejšiu zmenu zamestnancov a pre osoby prevzaté do starostlivosti,
2. v budovách poskytujúcich služby obyvateľstvu najmä v nemocniciach, hoteloch, ubytovniach, internátoch, všetkých typoch škôl, bankách, divadlách, kinách, poisťovniach, telovýchovných objektoch, zabezpečujúcich úkrytie podľa prevádzkovej a ubytovacej kapacity pre personál a osoby prevzaté do starostlivosti,
3. v hypermarketoch a polyfunkčných domoch podľa projektovanej kapacity návštevnosti pre personál a osoby prevzaté do starostlivosti,
4. v budovách štátnych orgánov, orgánov miestnej štátnej správy a samosprávy pre plánovaný počet zamestnancov a pre osoby prevzaté do starostlivosti.

Budovanie ochranných stavieb sa vykonáva podľa § 4 ods. 4 zákona NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov rozdielne podľa kategorizácie územia Slovenskej republiky (nariadenia vlády SR č. 166/1994 Z. z. o kategorizácii územia Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov) vyplývajúcej z analýzy jej územia z hľadiska možných mimoriadnych udalostí a pre obdobie vojny a vojnového stavu v územných obvodoch takto:

1. na území kategórie I a II v odolných a plynotesných úkrytoch v oblasti ohrozenia,
2. na území kategórie III v plynotesných úkrytoch v oblasti ohrozenia,
3. na území kategórie IV v plynotesných úkrytoch alebo v jednoduchých úkrytoch budovaných svojpomocne,
4. na území kategórií I až IV v bytových a rodinných domoch, v plynotesných úkrytoch alebo v jednoduchých úkrytoch budovaných svojpomocne s kapacitou do 50 ukrývaných osôb a v bytových domoch a plynotesných úkrytoch s kapacitou nad 50 ukrývaných osôb.

Jednoduché úkryty budované svojpomocne

Na jednoduché úkryty budované svojpomocne sa vyberajú vhodné podzemné alebo nadzemné priestory stavieb vybudované v stave bezpečnosti, ktoré po vykonaní svojpomocných špecifických úprav musia zabezpečovať čiastočnú ochranu pred účinkami mimoriadnych udalostí a použitých zbraní v čase vojny a vojnového stavu.

Vhodné podzemné a nadzemné priestory stavieb vybrané pre jednoduché úkryty možno považovať za ochranné stavby až po vykonaní špecifických úprav, ktoré sú potrebné na pripravenosť stavieb plniť účel, na ktorý boli vybudované.

Vybrané vhodné podzemné alebo nadzemné priestory stavieb na jednoduché úkryty musia spĺňať požiadavky na

- a) vzdialenosť miesta pobytu ukrývaných osôb tak, aby sa mohli v prípade ohrozenia včas ukryť,
- b) zabezpečenie ochrany pred radiačným zamorením a pred preniknutím nebezpečných látok,
- c) minimalizáciu množstva prác nevyhnutných na úpravu ich priestorov,
- d) statické a ochranné vlastnosti,
- e) vetranie prirodzeným alebo núteným vetraním vonkajším vzduchom, filtračným a ventilačným zariadením,
- f) utesnenie.

Ak po vzniku mimoriadnej udalosti z časových dôvodov nie je možné uviesť jednoduché úkryty do stavu technickej pripravenosti a zabezpečenia príjmu ukrývaných osôb, úkrytie obyvateľstva sa zabezpečuje v ochranných priestoroch budov.

Zásady ochrany v ochranných priestoroch budov

Ochranné priestory sa pripravujú na účel ochrany pred účinkami nebezpečných látok podľa možnosti v pivniciach domov, ale aj v ich zvýšených podlažiach. Hlavnou požiadavkou je ich dokonalé utesnenie. Stupeň ochrany pred kontamináciou je tým vyšší, čím hlbšie je ochranný priestor zapustený do zeme. Na zriadenie ochranných priestorov je výhodné prednostne využívať miestnosti veľké, s malým počtom okien a dverí, pokiaľ možno v pivniciach a nižšie položených priestoroch, ktoré nie sú v rohu budov a ktoré susedia s ďalšími miestnosťami vhodnými na úpravu ochranných priestorov. Vhodné je, ak sú v blízkosti kúpeľní a sociálnych zariadení, ktoré po utesnení možno používať.

JEDNODUCHÉ ÚKRYTY PRE KAPACITU DO 50 UKRÝVANÝCH OSÔB

A. Dispozičné riešenie

Dispozícia ochrannej stavby musí byť vyriešená v rámci projektovej prípravy a výstavby pre plánovaný počet ukrývaných osôb, a to členením priestorov a ich plochy. Stavebné úpravy a technické vybavenie, napríklad strojovňa pre filtračné a ventilačné zariadenie súvisiace so spohotovením úkrytu, sú súčasťou projektovej dokumentácie.

Zhotovovanie jednoduchého úkrytu budovaného svojpomocne pozostáva

- a) z utesnenia okien a dverí,
- b) zo zhotovenia sociálnych častí,
- c) zo zabezpečenia vody,
- d) z označenia nástupu a výstupu z úkrytu,
- e) z označenia asanačných priepustov,
- f) zo zabezpečenia zdravotníckeho materiálu a prostriedkov individuálnej ochrany,
- g) z osadenia komínčekov – vzduchovodov do úkrytových častí.

Základné plošné a objemové ukazovatele

- podlahová plocha 1,0 – 1,5 m²/1 osobu
- minimálna svetlá výška 2,1 m
- zásoba pitnej vody 2,0 l/1 osobu/1 deň
- množstvo privádzaného vonkajšieho vzduchu 10,0 a 14,0 m³/1 osobu/1 hodinu

Členenie priestorov a ich plochy

- miestnosti pre ukrývané osoby 1,0 – 1,5 m²/1 osobu
- priestory na sociálne zariadenia
- priestor na uloženie zamorených odevov 0,07 m² podlahovej plochy

B. Technické riešenie

Zvýšenie ochranných vlastností sa dosiahne :

- spevnením oslabených miest obvodových konštrukcií, najmä dverných, okenných a vetracích otvorov,
- vybudovaním tieniacich stien.

Na vchody sa používajú dvere bez sklenených výplní, ktoré sa musia otvárať smerom von. Vhodné je navrhovať dvojice vstupných dverí za sebou s medzerou najmenej 1,6 m.

Tieniaca stena sa umiestňuje zvonku alebo vnútri úkrytu čo najbližšie ku vchodu alebo vjazdu, vždy však tak, aby bola zachovaná priechodná šírka dverí. Výška tieniacej steny nesmie prekryvať celý otvor a musí byť vybudovaná do výšky najmenej 1,7 m od úrovne podlahy.

Parapety okenných otvorov v podzemných podlažiach musia byť najmenej 170 cm nad podlahou.

Presvetľovacie otvory v podzemných podlažiach musia byť najmenej 65 cm nad miestom na ležanie.

Utesnenie sa dosiahne utesnením všetkých otvorov vedúcich do úkrytu s použitím dostupných tesniacich materiálov.

C. Vetranie

1 Prírodné vetranie sa zabezpečuje v úkrytoch s kapacitou do 50 ukrývaných osôb. Ak sa jednoduché úkryty

skladajú z niekoľkých menších miestností, každá miestnosť musí mať samostatné prírodné vetranie. Pri prírodnom vetraní sa využíva prírodný ťah vzduchu vznikajúci rozdielom teplôt vonku a vnútri úkrytu.

Vonkajší vzduch sa privádza komínčekom, ktorého nasávací otvor musí byť 1,5 až 2,0 m nad úrovňou terénu a ktorý vyúsťuje v úkrytoch 0,5 m nad podlahou.

Znehodnotený – vydýchaný vzduch sa odvádza komínčekom vyústeným 0,2 až 0,25 m pod stropom a vyvedeným čo najvyššie do priestoru mimo úkrytu, najmenej o 1 m vyššie, ako je nasávací otvor prírodného vzduchu.

Komínčeky – vzduchovody sa zhotovujú v rámci výstavby, a to z plechových, plastových, novodurových a iných rúr, alebo sa vyrobia z dosák. Pri podzemných garážových objektoch vo veľkokapacitných ochranných stavbách je minimálna svetlá výška 2.1 nad 300 ukrývaných osôb 3,3 m, do 300 ukrývaných osôb 2,4 m.

Časové normy na uvedenie ochranných stavieb do stavu technickej pripravenosti od vyhlásenia mimoriadnej situácie alebo v čase vojny a vojnového stavu

1. Odolné úkryty a plynotesné úkryty

- dvojúčelovo nevyužívané do 2 hodín
- dvojúčelovo využívané do 12 hodín

2 Jednoduché úkryty

- príjem ukrývaných osôb do 12 hodín
- zvýšenie ochranných vlastností do 24 hodín.

Odporúčania pre obyvateľstvo v prípade vzniku mimoriadnej udalosti

MAXIMÁLNA TEPLOTA

2. stupeň

Maximálna teplota vzduchu v rozpätí od (Teplota, > 35°C):

- a) vyhýbať sa pobytu na priamom slnku, najmä na poludnie a popoludní,
- b) nenechávať deti a zvieratá na priamom slnku, ani v stojacich automobiloch,
- c) dodržiavať pitný režim.

3. stupeň

Dlhodobé dosahovanie maximálnej teploty vzduchu v rozpätí od (Teplota, > 40°C):

- a) vyhýbať sa pobytu na priamom slnku, najmä na poludnie a popoludní,
- b) dodržiavať pitný režim,
- c) nenechávať deti a zvieratá na priamom slnku, ani v stojacich automobiloch,
- d) pri pobyte na priamom slnku používať ochranné prostriedky pred priamym slnečným žiarením (pokrývka hlavy, ochranné krémy, slnečné okuliare a pod.).

MINIMÁLNA TEPLOTA

2. stupeň

Dosiahnutie minimálnej teploty vzduchu (M2, < -20°C). Silný mráz:

- a) chrániť sa primerane teplým oblečením a obuvou,
- b) chrániť nekryté časti tela ochranným (mastným) krémom,
- c) vykonať primerané opatrenia na ochranu hospodárskych plodín pred prízemnými mrazmi.

3. stupeň Minimálnej teploty vzduchu (M3, < -30°C). Veľmi silný mráz:

- a) urýchlene vyhľadať teplé miesta (obytné zariadenia),

- b) vykonať primerané opatrenia v priemysle na ochranu pred silnými mrazmi (zateplenie...),
- c) chrániť nekryté časti tela ochranným (mastným) krémom.

VIETOR

2. stupeň

Výskyt silného vetra, ktorý dosiahne krátkodobo (v nárazoch) rýchlosť (V2, priemer > 20 m/s alebo nárazy > 25 m/s):

- a) nezdržiavať sa na voľných plochách,
- b) nezdržiavať sa pri labilných prekážkach,
- c) zatvoriť a zabezpečiť okná a dvere,
- d) odložiť z dvorov voľne položené predmety,
- e) nepúšťať von deti,
- f) zabezpečiť domáce zvieratá,
- g) neparkovať pod stromami a pri chatrných budovách,
- h) s ľahkými vozidlami a nenaloženými nákladnými automobilmi obmedziť jazdu po otvorených veterných plochách,
- i) zabezpečiť okná, skleníky, voľne uložené predmety, pozbierať sušiacu sa bielizeň,
- j) pri jazde automobilom znížiť rýchlosť jazdy.

3. stupeň

Výskyt mimoriadne silného vetra, ktorý dosiahne krátkodobo (v nárazoch) rýchlosť (V3, priemer > 25 m/s alebo nárazy > 35 m/s):

- a) keď nie je nutné, nevychádzať z domu,
- b) nezdržiavať sa na voľných plochách,
- c) zatvoriť a zabezpečiť okná a dvere,
- d) nepúšťať von deti,
- e) s ľahkými vozidlami a nenaloženými nákladnými automobilmi nejazdiť po otvorených veterných plochách,
- f) zabezpečiť žeriavy.

SNEHOVÉ JAZYKY A ZÁVEJE

2. stupeň

Intenzívna tvorba snehových jazykov a závejov:

- a) vybaviť vozidlo zimnými technickými prostriedkami (zimné pneumatiky, snehové reťaze, vlečné lano, lopata a pod.),
- b) zabezpečiť sa komunikačnými prostriedkami (mobilný telefón, PDA, vysielaciačka a pod.) pre prípad núdze.

3. stupeň

Mimoriadne intenzívna tvorba snehových jazykov a závejov:

- a) obmedziť pohyb vo vonkajšom prostredí,
- b) obmedziť jazdu vozidlom a inými prostriedkami.

SNEŽENIE

2. stupeň

Silné sneženie pri ktorom spadne S2, > 20 cm nového snehu za 12 h:

- a) na horách sledovať a dodržiavať pokyny horskej služby,
- b) vybaviť vozidlo príslušnými technickými prostriedkami (zimné pneumatiky, snehové reťaze, vlečné lano, lopata a pod.),
- c) v prípade mokrého snehu a silného vetra obmedziť pohyb v lese a v blízkosti elektrických vedení.

3. stupeň

Mimoriadne silné sneženie pri ktorom spadne S3, > 30 cm nového snehu za 12 h:

- 1.a) obmedziť pobyt a pohyb (i dopravnými prostriedkami) v exteriéri.
- 1.b)

POĽADOVICA

2. stupeň

Intenzívna tvorba poľadovice:

- a) obmedziť pobyt a pohyb (i dopravnými prostriedkami) v exteriéri,
- b) upraviť povrch chodníkov tak, aby umožňoval bezpečný pohyb.

3. stupeň

Mimoriadne intenzívna tvorba požadovice:

- a) obmedziť pobyt a pohyb i dopravnými prostriedkami v exteriéri,
- b) upraviť povrch chodníkov tak, aby umožňoval bezpečný pohyb.

BÚRKY

2. stupeň

Výskyt silných búrok spojené prívalové zrážky s úhrnmi (BD2, >30mm za 1 h) a nárazy vetra s rýchlosťou (BV2, >25m/s):

- a) nezdržiavať sa na voľných plochách,
- b) nezdržiavať sa pri labilných prekážkach,
- c) zatvoriť a zabezpečiť okná a dvere,
- d) odložiť z dvorov voľne položené predmety,
- e) zabezpečiť domáce zvieratá,
- f) neparkovať pod stromami a pri chatrných budovách,
- g) s ľahkými vozidlami a nenaloženými nákladnými automobilmi nejazdiť po otvorených veterných plochách,
- h) vo voľnej krajine pri búrke prečkať v automobile, alebo vyhľadať nižšie polohy (pozor na ich prípadné zatopenie),
- i) nezdržiavať sa pri vysokých stožiaroch alebo vysokých stromoch,
- j) opustiť vodné plochy, a priestory v blízkosti potokov a riek (aj vyschnutých korýt).

3. stupeň

Výskyt mimoriadne silných búrok spojené s prívalovými zrážkami s úhrnom (BD3, 40 mm za 1 h) a nárazmi vetra s rýchlosťou (BV3, >35 m/s):

- a) keď nemusíte, nevychádzať z domu,
- b) nepúšťať von deti,
- c) neparkovať pod stromami a pri chatrných budovách,

- d) nezdržiavať sa pri stožiaroch vysokého napätia alebo vysokých stromoch,
- e) opustiť vodné plochy, a priestory v blízkosti potokov a riek (aj vyschnutých korýt),
- f) zabezpečiť obydlie pred vniknutím vody.

DÁŽĎ

2. stupeň

Výskyt intenzívneho dažďa s úhrnom zrážok (D2, > 50mm za 12 h): v prípade kritického nedostatku času: Zanechať akékoľvek činnosti a rýchlo sa odobrať na bezpečné (kopec, vyšší svah a pod.) alebo vopred určené miesto. pokiaľ máte dostatok času:

- a) vypnúť alebo uzatvoriť hlavné rozvody elektrického prúdu, vody a plynu,
- b) premiestniť vybavenie domácností do vyšších poschodí,
- c) uzatvoriť a utesniť všetky okná a otvory,
- d) pripraviť si vozidlo pre prípad nutnosti opustenia obydla,
- e) pripraviť si lieky, dokumenty, vhodné ošatenie, trvanlivé potraviny a pitnú vodu na 2-3 dni,
- f) zobrať si nepremokavú obuv a odev,
- g) odstrániť látky, ktoré môžu v styku s vodou vyvolať chemickú reakciu (jedy, žieraviny, kyseliny a pod.),
- h) informovať svojich susedov,
- i) pripraviť evakuáciu zvierat,
- j) pripraviť si evakuačnú batožinu,
- k) opustiť vodné plochy a priestory v blízkosti potokov a riek (aj vyschnutých korýt).

3. stupeň

Výskyt intenzívneho dažďa s úhrnom (D3, > 70mm za 12 h):

- a) dodržiavať pokyny záchranných zložiek, orgánov samosprávy a štátnej správy, sledovať pokyny v hromadných informačných prostriedkoch,
- b) opustiť vodné plochy, a priestory v blízkosti potokov a riek (aj vyschnutých korýt),
- c) odstrániť látky, ktoré môžu v styku s vodou vyvolať chemickú reakciu (jedy, žieraviny, kyseliny a pod.),
- d) uzatvoriť a utesniť všetky okná a otvory,
- e) vypnúť alebo uzatvoriť hlavné rozvody elektrického prúdu, vody a plynu.

HMLA

2. stupeň

Výskyt silných hmiel s dohľadnosťou (H2, < 100m):

Ak viditeľnosť nepovoľuje ísť rýchlejšie ako 20 km/hod, a keď nie je možné rozoznať okraj cesty odstavte vozidlo. Na diaľniciach vyhľadajte najbližšie odpočívadlo a počkať kým sa hmla rozplynie.

3. stupeň

Výskyt mimoriadne silných hmiel (H3, < 50m):

Obmedziť jazdu vozidlom z bezpečnostných dôvodov

INFORMÁCIE PRE VEREJNOSŤ VYPLÝVAJÚCE Z § 15 ZÁKONA NR SR Č. 42/1994 Z.Z. O CIVILNEJ OCHRANE OBYVATEĽSTVA V ZNENÍ NESKORŠÍCH PREDPISOV

Územie obce Biely Kostol môže byť potenciálne ohrozované pri preprave nebezpečných látok po cestných komunikáciách.

PREPRAVA NEBEZPEČNÝCH LÁTOK

Nebezpečné látky sú látky, ktoré svojimi vlastnosťami môžu spôsobiť ohrozenie zdravia a života ľudí alebo majetku a narušiť stav životného prostredia. Nebezpečné látky sa však bežne využívajú v priemyselnej výrobe. Ich vhodné použitie sa využíva pri výrobných procesoch. Medzi najpoužívanejšie NL používané v priemyselnej výrobe patria amoniak, priemyselné plyny, riedidlá a pod... V prípade havárie môže prísť k nežiaducemu úniku NL do okolí, ktoré spôsobí nežiaduce účinky na organizmoch a majetku, z toho dôvodu sa plánujú protichemické a protibiologické. Územie obce môže byť ohrozené pri preprave NL po cestných komunikáciách, alebo železnici.

Úlohy pri realizácii opatrení na zabezpečenie ochrany obyvateľstva:

2. Varovanie obyvateľstva a vyzrozumenie osôb, organizácia informačného toku

Pri bezprostrednom ohrození obyvateľstva a hospodárstva únikom nebezpečných látok (NL) sa v zmysle platných právnych predpisov vykonáva varovanie a vyzrozumenie obyvateľstva dohovorenými signálmi a to 2 minútovým kolísavým tónom, ktorý sa ihneď po jeho skončení dopĺňa slovnou informáciou vo vysielaní hromadných informačných prostriedkoch. Slovná informácia obsahuje : - deň a hodinu vzniku ohrozenia, - údaje o zdroji ohrozenia, - údaje o veľkosti a lokalite ohrozenia, - základné pokyny na ochranu obyvateľstva. Pri úniku NL pri preprave sa využívajú na varovanie a vyzrozumenie obyvateľstva vyzrozumievacie prostriedky. Jedná sa o sirény a obecné rozhlasy.

3. Regulácia pohybu osôb a dopravných prostriedkov

Reguláciu pohybu osôb organizujú zložky polície s orgánmi CO a OS SR. Obec zodpovedá za reguláciu pohybu osôb na území obce, ktorý

zabezpečuje vlastnými silami a prostriedkami podľa rozhodnutia starostu obce v spolupráci s PZ SR.

4. Prvá predlekárska pomoc a neodkladná zdravotná starostlivosť

V rámci obce je prvá predlekárska pomoc poskytovaná svojpomocne. Neodkladná zdravotná starostlivosť by bola zabezpečovaná prostredníctvom zdravotníckych zariadení na základe určenia nadriadených zložiek.

5. Evakuácia

Evakuácia obyvateľstva z priestorom ohrozenia pri úniku NL sa riadi v zmysle spracovaných plánov lokálne a operatívne. Najvodnejší postup je kolmo na smer vetra.

6. Hygienická očista

Úplnú špeciálnu očistu vykonávajú špeciálne vyčlenené jednotky. Dobře vykonanou špeciálnou očístou možno čiastočne alebo úplne odstrániť NL z terénu či budov a tým zamedziť ich negatívne mu vplyvu na obyvateľstvo. Očista terénu a budov sa môže vykonávať :

a) chemicky – kde druh látky závisí od NL a jej koncentrácie,

b) mechanicky – kde sa kontaminovaná vrstva mechanicky odstráni. U niektorých NL môže nastať i samovoľná dekontaminácia, ktoré je však závislé od druhu, látky, teploty, vlhkosti a ďalších meteorologických podmienok.

6. Individuálna ochrana osôb

Špeciálne prostriedky individuálnej ochrany je povinný zabezpečiť v zmysle vyhlášky č. 533/2006 Z.z. ohrozovateľ.

7. Zabezpečenie činnosti v objektoch, v ktorých nemožno skončiť pracovnú činnosť

V obci sa nenachádzajú objekty v ktorých nemožno skončiť pracovnú činnosť.

8. Ukrytie osôb

Ukrytie obyvateľstva v prípade vzniku MU s únikom NL sa realizuje buď v pivničných priestoroch, alebo vo výškových budovách nakoľko vlastnosti rôznych látok sú rozdielne. Rozhodnutie o mieste ukrytia sa stanoví až podľa skutočnej situácie a druhu NL. Najrýchlejším a najúčelnejším ochranným opatrením je okamžitá evakuácia z postihnutého územia.

Záchranné práce zahŕňajú:

- činnosti, ktorých cieľom je najmä vyslobodenie postihnutých osôb, poskytnutie prvej pomoci, záchrana života, zdravia a majetku, ich odsun mimo priestoru postihnutého mimoriadnou udalosťou,
- činnosti, ktorých cieľom je zamedziť pôsobeniu a šíreniu následkov mimoriadnej udalosti.
- činnosti potrebných na optimálne odstránenie následkov mimoriadnej udalosti. Ďalšie informácie súvisiace s plánom ochrany môžu občania získať na Obecnom úrade Biely Kostol.

V uvedenej dokumentácii sa nenachádzajú žiadne dôverné informácie alebo utajované skutočnosti, ktoré by podliehali obmedzeniam vyplývajúcim zo zákona č. 215/2004 Z.z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, prípadne zákona č. 428/2002 Z.z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov.